

KUNGL. BYGGNADSSTYRELSENS ANVISNINGAR 1946:1

ANVISNINGAR TILL BYGGNADSSTADGAN

GODKÄNDA AV KUNGL. MAJ:TT DEN 7 DEC. 1945

AVDELNING IV

VENTILATION

(49 § 4 mom.)

Byggnad, som är avsedd att användas för stadigvarande bruk under den kalla årstiden, skall förses med anordningar för ventilation på det sätt och i den utsträckning som i denna avdelning sägs.

1 KAP.

Ventilationssystem.

1. Bonings- och såvitt möjligt även arbetsrum skall förses med öppningsbart fönster, möjliggörande snabb utvädring.

Anm. Som öppningsbart fönster anses i denna avdelning även fönsterdörr mot det fria, t. ex. balkongdörr.

2. Utsugningskanaler och imrör från bostadslägenhet skola utföras antingen för självdrag eller för anslutning till fläkt.

Anordning för fläktutsugning må föreskrivas av byggnadsnämnden för annan lokal än bostad, där luftkuben pr person understiger 15 m³ eller där möjligheterna till fönstervädring äro mindre goda eller där värme, damm, lukt, ångor eller gaser utvecklas i störande omfattning. Under samma förutsättningar äger byggnadsnämnden för dylik lokal jämväl föreskriva införande av anordning för tillförsel av förvärmad friskluft.

3. Lokal för rörelse, som faller under bestämmelserna i lagen om arbetarskydd, skall vara försedd med sådana ventilationsanordningar, som byggnadsnämnden föreskriver. Avser ansökan om byggnadslov sådan lokal, skall byggnadsnämnden förvissa sig om att ventilationsanordningarna godkänts av yrkesinspektionen.

2 KAP.

Ventilation med självdrag.

1. Vid utsugning med självdrag få kanaler från olika våningar eller olika lägenheter ej förenas utan skola var för sig uppdragas över byggnadens yttertak. Utsugningskanaler böra så vitt möjligt förläggas inom uppvärmda utrymmen. Kan detta ej ske, skola kanalerna väl värmeisoleraras.

Kanaler från olika utrymmen inom en och samma lägenhet må förenas, där byggnadsnämnden prövar så utan olägenhet kunna medgivas. Sådan gemensam kanal skall hava en genomskärningsyta av minst 80 % av den eljest erforderliga sammanlagda genomskärningsytan.

Anm. Där flera skilda kanaler för självdrag äro uppdragna från en och samma lägenhet, inträffar ofta, att s. k. bakdrag uppkommer i en kanal, dvs. luften strömmar in i stället för att sugas ut. Denna företeelse, som är till stor olägenhet och ofta medför, att lägenhetsinnehavaren sätter igen ventilationsöppningen, beror vanligen på att friskluftstillförseln är för liten samtidigt som draget i de från lägenheten uppdragna kanalerna är något olika. Luft strömmar då in genom den kanal, i vilken draget är svagast. Har kall luft börjat strömma ned genom kanalen, avkyles denna ytterligare och draget försämras mer och mer. De ojämnheter i draget, som utgöra en av förutsättningarna för uppkomsten av bakdrag, torde oftast uppstå genom ojämn avkylning av kanalerna. Det är därför av vikt, att kanalerna, där de måste gå genom kalla utrymmen, bliva väl värmeisolerade.

Ett annat sätt att minska risken för bakdrag är, att endast en kanal från varje lägenhet uppdrages. I mindre lägenheter utan öppen spis kan sålunda kökets imrör utgöra en för hela lägenheten gemensam huvudkanal, vartill de övriga utsugningsöppningarna anslutas medelst bikanaler, som framdragas inom helt uppvärmda utrymmen. Bland annat för att möjliggöra dylika anordningar har byggnadsnämnden erhållit befogenhet att medgiva, att kanaler från utrymmen, tillhörande en och samma lägenhet, förenas. Vid lämnande av sådant medgivande böra särskilt ljudisolerings- och brandskyddssynpunkterna beaktas.

2. Boningsrum skall förses med utsugningskanal av minst 150 cm² genomskärningsyta; dock må två rum, som endast äro skilda genom skjutdörr eller annan lika luftgenomsläppande anordning, förses med gemensam utsugningskanal, utgående från det ena rummet och med en genomskärningsyta av minst 225 cm². Vidare må utsugning från ett boningsrum i varje lägenhet eller, därest lägenheten är genomluftbar, genom öppningsbara fönster i minst två fasader i byggnaden, utsugning från högst två boningsrum i varje lägenhet anordnas till kökets imrör eller till utsugningskanal från bad-, dusch- eller klosettrum, som saknar fönster eller annat friskluftsintag, genom öppningar över mellanvarande dörrar, dock ej så att utsugningsluften från boningsrum måste passera genom annat utrymme än hall, tambur eller dylikt. Anordnas dylik utsugning genom utsugningskanal från bad-, dusch- eller klosettrum, skall kanalens genomskärningsyta vara minst 225 cm², därest utsugning sker från två boningsrum och minst 150 cm² i annat fall.

I utsugningskanals mynning mot rum skall anbringas lätt reglerbar och i stängt läge tättslutande ventil.

Anm. Är boningsrum genomluftbart genom öppningsbara fönster i minst två fasader i byggnaden eller föreligga eljest särskilt gynnsamma betingelser för självventilation, kan i vissa fall nöjaktig luftväxling i rummet erhållas även utan förbindelse med utsugningskanal. I sådana fall har byggnadsnämnden enligt 60 a § rätt att medgiva undantag.

Föreskriften att utsugningsventil skall vara tättslutande har närmast tillkommit för att en kanal, i vilken bakdrag tillfälligtvis uppkommit, lätt och effektivt skall kunna avstängas medelst ventilen, så att en mera permanent igensättning, som helt sätter kanalen ur funktion, undviks.

3. Till boningsrum, vilket är avsett att användas som sovrum, skall anordnas friskluftsintag, dock att sådan skyldighet ej föreligger, där fråga är om en- eller tvåfamiljshus. Sådant friskluftsintag, som nu nämnts, skall vara lätt reglerbart och i stängt läge tättslutande samt bör så anbringas, att den inströmmande friskluften icke förorsakar besvärande drag. Friskluftsintagets reglerbara genomskärningsyta skall vara minst 30 cm².

Anm. Friskluftsintag kan utgöras av ändamålsenligt konstruerad springventil under fönster eller annan lämplig anordning.

Sker friskluftstillförseln genom springventil under fönster, bör, för att besvärande drag ej skall uppkomma, ventilens öppning vara uppåtriktad, av förhållandevis stor längd och liten bredd samt anbringad fritt framför event. överliggande list, fönsterbänk eller dylikt så att en tunn, utbredd och rätt uppåt riktad luftström erhålles. Ventilen anbringas lämpligen omedelbart under och framför fönstret. Om fönsterbänk finnes, bör denna ej gå nämnvärt utöver vägglivet. Under ventilen bör alltid finnas en radiator eller annan uppvärmningsanordning av minst samma längd som luftspringan. Mellan fönstret eller fönsterbänken och eventuellt förefintlig hylla (för blomkrukor eller dylikt) bör finnas en öppning av tillräcklig bredd (5—10 cm) för den från radiatoren uppstigande varma luftströmmen.

Såsom enfamiljshus anses byggnad för en familj, även om byggnaden är utförd såsom radhus.

4. Arbetsrum skall förses med utsugningskanal, vars genomskärningsyta ej får understiga 0,05 % av golvytan, dock minst 150 cm², ävensom, där byggnadsnämnden så prövar erforderligt, med friskluftsintag anordnat på sätt föreskrivits under 3.

5. Rökrör från kamin, kakelugn eller öppen spis må anses som utsugningskanal. Sådant rökrör skall förses med lätt reglerbart spjäll.

6. Kök eller kokvrå skall hava imrör med minst 225 cm² genomskärningsyta samt med en nära taket och såvitt möjligt över spisen placerad, lätt reglerbar men ej helt stängbar ventil.

Kokskåp skall hava imrör med minst 150 cm² genomskärningsyta med lätt reglerbar men ej helt stängbar ventil. I rum, vari kokskåp finnes, erfordras icke utsugningskanal, därest rummet och kokskåpet stå i öppen förbindelse med varandra.

7. Skafferier eller matskåp skall förses med friskluftsintag med minst 150 cm² genomskärningsyta och lätt reglerbar ventil, placerad 1,3—1,6 m över golvet.

Friskluftsintaget bör utgöras av en direkt öppning genom ytterväggen. Måste kanal användas för friskluftstillförseln, bör kanalen skyddas mot uppvärmning samt göras så kort som möjligt. Särskilt böra längre vertikala kanaler undvikas.

8. Bad- eller duschrum skall förses med utsugningskanal med minst 150 cm² genomskärningsyta. Saknar rummet öppningsbart fönster, skall, där byggnadsnämnden så prövar erforderligt, annat friskluftsintag anordnas med minst 150 cm² genomskärningsyta och med lätt reglerbar, i stängt läge tättslutande ventil. Finnes klosett i rummet, får stängbar ventil ej anbringas i utsugningskanalens mynning.

9. Klosetttrum skall förses med utsugningkanal med minst 100 cm² genomskärningsyta utan stängbar ventil.

10. Garderob eller städskrubb i bostadslägenhet skall på lämpligt sätt ventileras, exempelvis genom springor över och under dörr till angränsande utrymme.

Anm. Klädkammare eller annan större garderob bör helst förses med utsugningskanal.

11. Matkällare skall hava friskluftsintag med minst 150 cm² genomskärningsyta, försett med reglerbar ventil. För flera matkällare, som icke skiljas från varandra medelst täta väggar, må gemensamt friskluftsintag användas, därest samtidigt anordnas gemensam utsugningskanal. Genomskärningsytan av friskluftsintag och utsugningskanal, som nyss sagts, skall motsvara 0,05 % av den sammanlagda golvytan, dock minst 150 cm².

12. Trapphus till mer än två lägenheter bör förses med icke stängbart friskluftsintag jämte lämplig anordning för luftens uppvärmning.

Anm. Genom riklig tillförsel av friskluft till trapphuset minskas risken för att matos och dylikt från lägenheterna tränger ut i detta. Som lämplig storleksordning för friskluftsintaget kan som regel anses 50 cm² per ansluten lägenhet.

13. Sopnedkast skall upptill förses med brandsäker utsugningskanal med minst 500 cm² genomskärningsyta. Till sopnedkast hörande soprum skall förses med friskluftsintag med omkring 50 cm² genomskärningsyta. Därest så erfordras för erhållande av tillräckligt undertryck i nedkastningsschaktet, bör angivet mått å friskluftsintaget minskas.

Anm. Sopnedkastets ventilationsanordningar hava främst till uppgift att hindra luft från sopnedkastet att strömma ut genom en öppen nedkastningslucka. För att nödigt drag skall upprätthållas, får sopnedkastet ej genom för riklig friskluftstillförsel alltför kraftigt avkylas. Av detta skäl kan det ibland visa sig nödvändigt, att minska det angivna måttet på friskluftsintaget.

14. Soprum utan förbindelse med sopnedkast skall förses med utsugningskanal med minst 150 cm² genomskärningsyta samt friskluftsintag av minst samma storlek.

15. Tvättstuga skall förses med imrör med efter anläggningens storlek avpassad genomskärningsyta, minst 300 cm², friskluftsintag av erforderlig storlek, minst 150 cm², samt, om möjligt, öppningsbart fönster. I byggnad, inrymande högst fyra bostadslägenheter, må dock imrörets genomskärningsyta minskas till 225 cm².

16. Till pannrum skall anordnas friskluftsintag direkt utifrån. Friskluftsintaget, vilket icke får vara helt stängbart, skall hava samma genomskärningsyta som det för pannan erforderliga rökröret. I en- och tvåfamiljshus må dylikt friskluftsintag dock uteslutas, därest erforderlig lufttillförsel kan erhållas från angränsande källare.

Anm. Det kan innebära en viss fördel, att en del av friskluften till pannrummet får passera genom källaren, så att matkällare, bränsleförråd och andra dylika utrymmen bliva kontinuerligt ventilerade under eldningsperioden.

17. För utrymme, där apparat finnes för eldning med gas, äger byggnadsnämnden föreskriva inrättande av luftintag och utsugningskanal av sådan storlek och beskaffenhet, att risk för förgiftning i möjligaste mån undviks.

3 KAP.

Mekanisk ventilation.

1. Vid utsugning med fläkt skola från lägenheter, som stå i förbindelse med samma trapphus, samtliga utsugningskanaler och rökrör anslutas till en och samma fläkt eller fläktgrupp med gemensamt pådrag. Rökrör från värmepanna får ej anslutas till fläktutsugningssystem från lägenheter. **Till viss fläkt ansluten del av byggnaden skall så lufttätt som möjligt avskiljas från de delar av byggnaden, som äro anslutna till annan fläkt eller som ventileras genom självdrag.**

Utsugningskanaler från olika våningar må anslutas till en gemensam huvudkanal. Därvid skola bikanalerna till förhindrande av ljudöverföring mellan olika lägenheter och av bakdrag dragas åtskilda en sträcka av minst 3 m, innan de införas i huvudkanalen, såvida icke risken för ljudöverföring och bakdrag på annat betryggande sätt nedbringas. **Kanaler från olika utrymmen inom samma lägenhet må förenas, om i samband därmed nödig ljudisolering mellan rummen anordnas. Imrör och rökrör skola dock var för sig uppdragas till vinden.¹**

2. Fläktanläggning skall beräknas så, att följande luftmängder kunna bortföras vid ett undertryck gentemot ytterluften av högst 1 mm vattenpelare.

¹ Angående utförandet av rökrör, som drages i större lutning mot lodlinjen än 45°, jfr avd. VII 2.

Bostadsrum	> 8 m ² golvyta	45	m ³ /tim.
»	≤ 8 » »	25	»
Kök eller kokvrå		80	»
Bad- eller duschrum		60	»
Separat klosettrum		30	»
Arbetsrum, samlings-salar o. dyl.		15—30	m ³ /tim. o. person
Tvättstuga		8	ggr rumsvolymen/tim.
Matkällare		½	» »

För arbetsrum, samlingslokaler och dylikt äger byggnadsnämnden påfordra större luftväxling än 30 m³/tim. och person, därest så anses behövt för bortförande av fukt, värme, damm, lukt, ångor eller gaser.

Anm. Vid beräkning av den luftmängd, som sammanlagt skall kunna utsugas från lägenhet, bör beaktas, om och i vad mån kök samt bad-, dusch- eller klosettrum tillföres luft från boningsrum. Om t. ex. luften från två boningsrum > 8 m² utsuges genom lägenhetens badrum, skall den från badrummet utsugna luftmängden vara $2 \times 45 = 90$ m³/tim. (ej $90 + 60 = 150$ m³/tim.).

3. Lufthastigheten må i huvudkanal uppgå till högst 2,5 m/sek. och i bikanal till högst 1,5 m/sek. I fråga om annan lokal än bostadslägenhet må dock högre lufthastighet medgivas.

Fläkten får ej åstadkomma störande ljud samt skall vara lätt åtkomlig för tillsyn och reparation. Då fläkten är stillastående, får den ej nämnvärt hindra luftens strömning.

Det av fläkten i sugkammaren alstrade undertrycket skall vid normal luftmängd vara lägst 2 mm och högst 4 mm vattenpelare. Då skal därtill föreligga, må även större undertryck medgivas. Sådan anordning skall i regel finnas, att undertrycket hålles konstant vid nedstrykning av luftmängden. Till fläkten anslutna kanaler skola förses med erforderliga anordningar för reglering av de utsugna luftmängderna.

Anm. Några på vetenskapliga undersökningar grundade regler för ventilationsbehovet föreligga ej ännu. Därjämte varierar detta behov givetvis med det antal personer, som bebo en lägenhet. Det har därför synts lämpligt, att ventilationsanordningarna utföras så, att en luftväxling av enligt vedertagen uppfattning tillräcklig storlek alltid kan erhållas samtidigt som varje lägenhetsinnehavare får möjlighet att lätt och bekvämt och i önskad grad minska denna luftväxling. Föreskrifterna hava utformats med hänsyn härtill.

Det av fläkten alstrade draget bör ej vara alltför svagt, enär utsugningssystemets funktion då kan i störande grad påverkas av det naturliga draget, men ej heller för starkt, enär störande ljud då kan uppstå vid strykning av frisklufts- eller utsugningsventilerna och svårigheterna för lägenhetsinnehavaren att efter behag reglera sin ventilation växa med dragstyrkan. Av sistnämnda orsak har även bestämmelsen tillkommit, att det av fläkten alstrade undertrycket i regel skall hållas konstant vid nedstrykning av luftmängden.

4. Boningsrum skall förses med utsugningskanal, dock må två rum, som endast äro skilda genom skjutdörr eller annan lika luftgenomsläppande anordning, förses med gemensam utsugningskanal, utgående från det ena rummet.

Vidare må utsugning från högst två boningsrum i varje lägenhet kunna anordnas till kökets imrör eller till utsugningskanal från bad-, dusch- eller klosett- rum genom öppningar över mellanvarande dörrar, dock ej så, att utsugnings- luften från boningsrum måste passera genom annat utrymme än hall, tambur eller dylikt.

I utsugningskanals mynning mot rum skall anbringas lätt reglerbar och i stängt läge tättslutande ventil, som ej åstadkommer störande ljud.

Anm. Utsugningskanalens ventil bör vara tättslutande för att möjliggöra en effektiv nedreg- lering av luftmängden. Vid användning av otäta ventiler kan det vid fläktutsugning ofta vara svårt att ernå önskad nedsättning av luftväxlingen.

Se för övrigt första stycket av anm. till 2 kap. 2.

5. Till boningsrum, vilket är avsett att användas som sovrum, skall anordnas lätt reglerbart friskluftsintag, dock att sådan skyldighet ej föreligger, där fråga är om en- eller tvåfamiljshus. Friskluftsintagets reglerbara genomskär- ningsyta skall vara minst 20 cm². I övrigt skall angående friskluftsintagets utförande gälla vad under 2 kap. 3 sägs.

6. Arbetsrum, samlingslokal eller dylikt utrymme skall förses med utsug- ningskanal ävensom, där byggnadsnämnden så prövar erforderligt, med frisk- luftsintag, anordnat på sätt föreskrivits under 5. eller med anordning för tillförsel av förvärmad friskluft.

7. Rökrör från öppen spis må anses som utsugningskanal. Sådant rökrör skall förses med lätt reglerbart spjäll.

8. Kök eller kokvrå skall hava imrör. Detta skall uppdragas för sig till vin- den och där anslutas till fläktens sugkammare, vilket må ske medelst en för flera imrör gemensam samlingskanal. Angående utförande i övrigt av imrör samt rörande ventilation av kokskåp skola gälla bestämmelserna i 2 kap. 6.

9. Skafferi eller matskåp skall förses med friskluftsintag med minst 100 cm² genomskärningsyta och i övrigt utfört på sätt angives i 2 kap. 7.

10. Bad- eller duschrum skall förses med utsugningskanal med lätt reglerbar ventil. Saknar rummet öppningsbart fönster, skall luft tillföras genom öppning över dörren eller genom särskilt friskluftsintag med lätt reglerbar, i stängt läge tättslutande ventil. Finnes klosett i rummet, får stängbar ventil ej anbringas i utsugningskanalens mynning.

11. Klosetttrum skall förses med utsugningskanal utan stängbar ventil.

12. Angående garderob eller städskrubb i bostadslägenhet skola gälla be- stämmelserna i 2 kap. 10.

13. Angående matkällare skola gälla föreskrifterna i 2 kap. 11.

14. Trapphus skall nedtill förses med icke stängbart friskluftsintag jämte lämplig anordning för luftens uppvärmning. Friskluftsintaget skall givas sådan

50

genomskärningsyta, att undertrycket gentemot ytterluften i höjd med intaget ej överstiger 1 mm vattenpelare, då byggnadens utsugningsfläkt är i normal drift.

15. Sopnedkast skall upptill anslutas till fläkten medelst en brandsäker utsugningskanal med minst 200 cm² genomskärningsyta. Till sopnedkast hörande soprum skall förses med friskluftsintag med omkring 25 cm² genomskärningsyta.

16. Tvättstuga skall förses med imrör med en genomskärningsyta av minst 225 cm², friskluftsintag av erforderlig storlek samt, om möjligt, öppningsbart fönster.

17. Till pannrum skall anordnas friskluftsintag direkt utifrån. Friskluftsintaget, vilket icke får vara helt stängbart, skall hava samma genomskärningsyta som det för pannan erforderliga rökröret. Till förhindrande av att luften i pannrummet suges ut i angränsande lokaler skola dörrar mellan pannrummet och lokaler, som äro anslutna till fläktutsugningen, utföras tättslutande.

18. Fläktkammare och utblåsningsskorsten skola utföras med golv, väggar och tak av icke brännbart material, dock att golv, väggar och tak till fläktkammare och utblåsningsskorsten, till vilka rökrör eller imrör äro anslutna, skola utföras i brandsäker konstruktion. Dörr eller lucka till fläktkammare, till vilken rökrör eller imrör äro anslutna, skall vara brandhärdig. Där förbigångskanal anordnas, skall den i sin helhet ligga inom fläktkammaren.

19. I fråga om utrymme, där apparat finnes för gaseldning, skola gälla föreskrifterna i 2 kap. 17.

4 KAP.

Utförande av frisklufts- och utsugningskanaler samt imrör.

1. Intag och kanaler för friskluft skola så anordnas, att den införda luften blir ren.

Friskluftsintag och övriga ventilationsöppningar mot det fria skola, där så erfordras, förses med råttsäkert galler, exempelvis metalltrådsnät med cirka 1 cm maskor.

2. Frisklufts- och utsugningskanaler samt imrör skola givas släta innerytor och god lufttätthet samt dragas så rakt som möjligt utan tvära krökar. Alla kanaler böra vara åtkomliga för rengöring. Avgreningar böra utgå i spetsig vinkel och anordnas så, att minsta möjliga strömningsmotstånd uppkomma.

Anm. Föreskriften, att avgreningar böra utgå i spetsig vinkel, avser icke avgreningsrörets sträckning i dess helhet utan endast utgångsriktningen närmast kopplingspunkten.

3. Frisklufts- och utsugningskanaler må utföras av plåt av galvaniserat järn eller annan metall med en väggjocklek av minst 0,07 cm, asbestcement eller fibercement med en väggjocklek av minst 0,6 cm, armerad gips med en väggjocklek av minst 2 cm samt tegel eller betong med en väggjocklek av minst 3 cm.

Utföres frisklufts- eller utsugningskanal av betong med en väggjocklek av minst 5 cm må, därest kanalens lutning mot lodlinjen understiger 45°, såsom invändig form, vilken får lämnas kvarsittande, användas papprör med en tjocklek av högst 0,5 cm.

4. Friskluftskanal skall värmeisoleras så, att fuktbildning undviks. Särskild isolering för detta ändamål bör anordnas, även om kanalen omgives av bjälklagsfyllning.

5. Värmeisolering av frisklufts- eller utsugningskanal¹ må i en- eller två-familjshus kunna utföras av brännbart material (trä, träfiberplattor, kork, tångmattor eller dylikt). Anslutes utsugningskanal till skorsten innehållande imrör eller rökrör, skall dock iakttagas, att sådan isolering icke anbringas närmare skorstenens utsida än 11 cm.

6. I byggnad med två eller tre våningar, sammanlagt inrymmande flera än fyra lägenheter, skall frisklufts- eller utsugningskanal med mindre väggjocklek än 3 cm, i sådan del som icke gränsar mot annan kanal eller mot minst 5 cm tjock vägg av icke brännbart material, förses med minst 3 cm kringklädnad av icke brännbart material.

I byggnad med mer än tre våningar skall kanal med mindre väggjocklek än 5 cm, i sådan del som icke gränsar mot annan kanal eller mot minst 5 cm tjock vägg av icke brännbart material, kringklädas med minst 5 cm tjocka väggar av icke brännbart material.

7. Imrör från kök skall utföras av tegel med en väggjocklek av minst 11 cm eller armerad betong med en väggjocklek av minst 5 cm. Såsom invändig form, vilken får lämnas kvarsittande, må därvid användas trumma av plåt eller asbestcement samt, i fråga om imrör med mindre lutning mot lodlinjen än 45°, jämväl papprör med en tjocklek av högst 0,5 cm.

Anm. Imrör bör enligt 56 § 6 mom. icke uppföras i större lutning mot lodlinjen än 45°. Undantagsvis kan det dock bli erforderligt att utföra imrör med större lutning och under vissa förhållanden även horisontellt. Detta kan exempelvis bli fallet vid utsugning med fläkt eller då badrum, korridor, tambur eller liknande utrymme ligger mellan kök och uppåtgående imrör eller då spisen i köket icke har sådant läge, att en över densamma placerad imventil kan direkt anslutas till uppåtgående imrör. Ett annat fall, då imrör i regel måste givas större lutning mot lodlinjen än 45°, förekommer, om till vinden uppdraget imrör skall förbindas med skorstensstock. Sådana dragningar böra emellertid göras så korta som möjligt.

¹ Jfr 2 kap. 1.

52

8. Imrör från kök skall uppbäras av brandsäker konstruktion, dock må imrör i en- eller tvåfamiljshus samt imrör å vinden till byggnad, där översta bjälklaget ej är brandsäkert, ävensom anslutningsrör från kök till uppåtgående imrör uppbäras av icke brandsäker konstruktion.

9. Där imrör från kök passerar genom eller utefter byggnadsdel av brännbart material, får avståndet mellan imrörets innersida och byggnadsdelen icke understiga 11 cm.

10. Bestämmelserna i 2, 3, 5 och 6 angående utsugningskanal skola äga motsvarande tillämpning beträffande imrör från tvättstuga.

11. Imrör från såväl kök som tvättstuga skall genom lämpligt anbragta rensluckor i sin helhet göras tillgängligt för rengöring.

12. Vad i detta kap. stadgas angående imrör från kök skall jämväl gälla beträffande imrör från kokvrå eller kokskåp.

13. De i 2 och 3 kap. angivna kanaldimensionerna avse kanal med kvadratisk eller rektangulärt tvärsnitt. Kanal med särskilt släta och hårda innerytor, t. ex. av plåt, asbestcement eller dylikt, och utförd med mjuka böjningar (inre krökningsradie \geq kanalens halva tvärmått) må dock givas intill 20 % mindre genomskärningsyta än där för varje särskilt fall sägs. Kanal med cirkulärt tvärsnitt må utföras med 5 % mindre genomskärningsyta än kanal med fyrkantigt tvärsnitt.

Imrör får ej i någon led hava mindre tvärmått än 12 cm och annan kanal ej mindre än 8 cm.

Anm. De i 2 och 3 kap. för kanaler angivna genomskärningsytorna 150, 225 och 300 cm² kunna anses motsvara respektive $\frac{1}{2}$ sten \times $\frac{1}{2}$ sten, $\frac{1}{2}$ sten \times $\frac{3}{4}$ sten och $\frac{1}{2}$ sten \times 1 sten av det s. k. 9" teglet, vilket tegelformat användes i västra Sverige.

5 KAP.

Garage.

1. Där i samma byggnad finnas högst två garage för vardera högst en automobil eller tre till fem motorcyklar eller ett motorredskap, skall friskluftsintag med minst 150 cm² genomskärningsyta anordnas nedtill i eller invid ytterdörr till lokalen samt antingen utsugningskanal eller öppning i yttervägg av minst samma storlek anordnas vid lokalens tak på så sätt, att god genomluftning er-

hålles. Utsugningskanal skall uppdragas över byggnadens yttertak och får ej stå i förbindelse med annan kanal.

Anm. Med hänsyn till önskvärdheten av att erhålla god genomluftning av här avsett garageutrymme, är det angeläget, att öppning eller kanal för utsugning placeras inom motsatt del av lokalen i förhållande till friskluftsintaget.

2. Annat garage än under 1 sägs skall ventileras enligt föreskrifterna i Anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid införande eller förvaring i lokal av fordon eller redskap drivet medelst förbränningsmotor, utfärdade av Riksförsäkringsanstalten den 22 januari 1942.

AVDELNING V

**SKYDD MOT FUKT I BONINGS- OCH
ARBETSRUM**

(49 § 6 mom.)

Till skydd mot fuktbildning inifrån i bonings- och arbetsrum skola iakttagas anvisningarna i avdelning IV angående ventilation.

Anm. 1. Några särskilda anvisningar angående skydd mot fuktbildning utifrån hava — i avbidan på avslutandet av vissa pågående undersökningar rörande hithörande frågor — icke ansetts böra för närvarande meddelas.

Anm. 2. För undvikande av olägenheter av genom byggnadsarbete införd fuktighet, såsom mögel, svamp och dålig lukt, bör iakttagas, att oljemålning, tapetsering, påläggning av linoleummattor eller därmed jämförlig åtgärd icke företages i nybyggt hus, förrän detta i erforderlig mån uttorkats.

2 KAP.

Hissar.

Till skydd mot brand i hissar skall iakttagas vad angående sådana inrättningar finnes särskilt stadgat.

Anm. Gällande bestämmelser angående hissar återfinnas i 1) Kungl. kungörelsen den 3 november 1939 (nr 783) angående anordnande och begagnande samt tillsyn av vissa hissar, 2) Säkerhetsföreskrifter rörande anordning, beskaffenhet och begagnande av vissa hissar, utfärdade av Riksförsäkringsanstalten den 13 december 1939 (tryckt hos Statens reproduktionsanstalt, benämnd D 51), samt 3) Anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid hissar, utfärdade av Riksförsäkringsanstalten den 13 december 1939 (tryckt hos Statens reproduktionsanstalt, benämnd S 52). Bestämmelserna under 1) och 2) gälla i huvudsak hissar i vanliga boningshus, medan bestämmelserna under 3) endast avse sådana hissar, som användas i rörelse eller arbetsföretag, varå lagen om arbetarskydd äger tillämpning.

3 KAP.

Samlingslokaler.

Vid uppförande eller inredande av byggnader, som innehålla lokaler avsedda att samtidigt inrymma ett större antal människor, såsom gudstjänstlokaler, föreläsningssalar och dylikt, åligger det byggnadsnämnden att, med ledning av stadgandena i Kungl. förordningen den 3 juni 1932 med vissa bestämmelser angående biografer och filmföreläsning, efter brandchefens hörande utfärda erforderliga föreskrifter till skydd mot eldfara.

Anm. I de flesta samlingslokaler torde numera inrättas anordningar för filmföreläsning. Bestämmelserna i nyssnämnda förordning bliva då direkt tillämpliga på lokalen i fråga. Även då så ej är fallet, kunna förordningens bestämmelser tjäna till ledning vid uppförande eller inredande av samlingslokal. Behov torde dock finnas av ytterligare anvisningar i ämnet. Innan vissa för ändamålet erforderliga särskilda utredningar verkställts, hava sådana anvisningar emellertid ej kunnat meddelas.

AVDELNING X
UNDANTAGSBESTÄMMELSER

Där så med hänsyn till särskilda omständigheter prövas lämpligt äger byggnadsstyrelsen föreskriva undantag från dessa anvisningar.

Dessa anvisningar skola lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1946.